

Gazdasági Program
Hajdúhadház

2015-2020

Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Hajdúhadház népességének száma az évezred eleje óta kis mértékben csökkent, aminek elsődleges oka a – főként a fiatalokat és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőket érintő – szelektív migráció. Az elvándorlás olyan mértékű, hogy azt a természetes szaporodás csak részben ellensúlyozni. A szelektív migráció sok esetben már a középiskola kiválasztásánál elkezdődik, ezért fontos a munkaadók igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő képzési rendszer kialakítása, amiben az önkormányzat ösztönző és koordinátori szerepet tud ellátni.

A város népességmegtartó ereje a helyi identitás és kohézió erősítésével is javítható, aminek egyik kulcseleme a lakosság jelentős részét kitevő hátrányos helyzetű ember felzárkóztatása. A kedvezőtlen társadalmi és szociális mutatókkal jellemezhető lakosok elsősorban a város belterületének keleti és déli részein található szegregátumokban élnek. A társadalmi-gazdasági problémák közül elsősorban a munkanélküliség jelenségét kell kiemelni. A kedvezőtlen foglalkoztatottsági mutatók részben a pénzügyi-gazdasági válság következményei, részben a „történelmi hagyaték”, a rendszerváltás után kialakult új gazdasági, társadalmi állapotok eredménye. A nagyarányú munkanélküliséget a város és az itt működő vállalkozások versenyképességének további növelésével, új munkahelyeket teremtő beruházások megvalósításával lehet leginkább ellensúlyozni, amiben nagy szerepet játszhat a város elhelyezkedéséből (Hajdúhadház Debrecen és Nyíregyháza között fekszik) származó előnyök intenzívebb kihasználása.

A népességmegtartó-erő tekintetében kiemelten kell kezelni a lakosság életkörülményeinek javítását is. Az utóbbi években számos olyan beruházás valósult meg (pl. városközpont rehabilitáció; kerékpárút-hálózat fejlesztése; szennyvízberuházás, szociális városrehabilitáció), amely a helyiek komfortérzetét javítja, több területen további fejlesztések szükségesek (pl. zöldfelületi ellátottság, egységes településkép, települési környezet infrastruktúrális fejlesztése). A jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani a városi környezet komplex fejlesztésére, egyéb esetben a települési környezet leromlik, ami a gazdaságilag aktív lakosság további elvándorlásához vezethet.

Hajdúhadház a települést körülvevő városok elszívó ereje ellenére is be tudja tölteni járásközponti funkcióját a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügyi alapellátás, az oktatás és a szociális alapellátás területén egyaránt. Ehhez az elmúlt évek beruházásai nyomán többnyire adottak az infrastruktúrális feltételek, csak néhány intézmény esetében van szükség általános felújításra. Ennek ellenére az üzemeltetési költségek jelentős anyagi terhet rónak az önkormányzatra, melynek csökkentése érdekében a saját tulajdonú épületek energetikai korszerűsítését el kell végezni. Ellenkező esetben – az épületek állagának romlásával – ezen kiadások növekedése várható, ami az önkormányzat költségvetését negatívan befolyásolhatja.

A város gazdasági teljesítménye jóval alulmarad a város méretéből adódó gazdasági potenciálnak. Hajdúhadház Hajdú-Bihar megyében, a Debrecen és Nyíregyháza között elhelyezkedő ipari-logisztikai tengelyben helyezkedik el, ugyanakkor gazdasági teljesítménye nem számottevő. Hajdúhadházon a mezőgazdaság és az ipar szerepe kiemelkedőnek tekinthető a foglalkoztatás szempontjából. A város jelentős területű, ugyanakkor kihasználatlan ipari területekkel rendelkezik. A cégek letelepítése érdekében az alapinfrastruktúrát az ipari területeken bővíteni szükséges, illetve a befektetés-ösztönzési tevékenységet meg kell erősíteni.

Hajdúhadházon a turisztikai szektor szinte teljesen hiányzik. A térségi, egyes esetekben megyei jelentőségű turisztikai vonzerők, programok ellenére az idegenforgalomhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások, azok kiszolgáló infrastruktúrája szinte teljesen hiányosnak tekinthető a városban és a környékén is. A turizmus adottságai a településen jóval túlmutatnak az ágazat gazdaságban betöltött szerepénél.

A város közlekedés-földrajzi helyzete az elmúlt években a 354-es főút megépítésével tovább javult (az út közvetlen kapcsolatot teremt az M35-ös autópályán keresztül az ország nyugati részével), ugyanakkor a kedvező földrajzi helyzet ellenére a város nem tudta idáig hasznosítani elhelyezkedéséből adódó előnyeit.

Hajdúhadház SWOT-elemzése

	Erősségek	Gyengeségek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> Azt elmúlt években javult a város közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya, 354-es út). A település a régióközpont (Debrecen) közel fekszik, közlekedési adottságai kedvezőek. A településen rendelkezésre állnak a gazdaság fejlesztésére alkalmas zöldmezős területek. Nagy számban áll rendelkezésre képezhető és átképezhető (szabad), relatíve alacsony bérköltségű munkaerő A településen jelentősek a mezőgazdasági hagyományok. A terciér szektorban működő vállalkozások száma emelkedik 	<ul style="list-style-type: none"> A város az ország keleti, periférikus, részén fekszik. A településen a vállalkozások szerkezete kedvezőtlen. A kis- és középvállalkozások tőkehiányosak, innovációs potenciáljuk alacsony. Iparfejlesztéshez hiányos a település ipari infrastruktúrája. Elaprózott vállalkezési szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségű. A településen a művelés alatt álló földterület folyamatosan csökken A városban az idegenforgalmi, turisztikai szektor teljesen hiányzik.
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> A település lakosság száma folyamatosan emelkedik, a fiatal korosztály aránya az országos átlagot meghaladja. Magas a legalább 8 általános iskolát végzett lakosság részaránya. A lakosság iskolai végzettsége folyamatosan javul Az elmúlt években a munkaerő-piaci mutatók javuló tendenciát mutatnak Erős a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat A települést a történelmi hagyományok ápolása jellemzi, a település kulturális élete megfelelő színvonalú (rendezvények, kiállítások). A civil szervezetek több területen is aktívak 	<ul style="list-style-type: none"> Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya Kiemelkedően magas a munkanélküliségi ráta, alacsony a foglalkoztatottság Magas a településen a szociális ellátásokat igénybevevők száma Magas az alacsony képzettségű munkanélküliek száma, a hátrányos helyzetű lakosság aránya folyamatosan növekszik. A lakosság iskolázottsága alacsony színvonalú A képzett, fiatal korosztály elvándorlása jellemző. A lakosság foglalkoztathatósági lehetőségei rosszak.
Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> Kedvezőek az adottságok egyes megújuló energiaforrások hasznosítására Magas az erdőszültség 	<ul style="list-style-type: none"> A településkép nem egységes Hajdúhadházon jelentős a szegregált, leromlott területek száma.

	Erősségek	Gyengeségek
	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdag a térség növény- és állatvilága, a településen két Natura 2000 terület található • A város környezeti állapota megfelelő (pl. víz- és levegőminőség, zajterhelés) • A közműellátottság aránya a víz, a szennyvíz, a villany és a gáz tekintetében egyaránt magas • A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya magas • A belterületi utak többsége szilárd burkolattal ellátott 	<ul style="list-style-type: none"> • A településen áthaladó forgalom terheli a város belterületi úthálózatát • A város központi területein a parkolás feltételei nem megoldottak • A településen az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas • A belterületi utak egy része nem megfelelő minőségű, a külterületi utak többsége burkolat nélküli • A település kerékpáros úthálózata hiányos • A települési infrastruktúra elemei jelentős fejlesztésre szorulnak (ivóvíz, szennyvíz, felszíni vízelvezetés, szilárd burkolatú út, járda, kerékpárút hálózat).
Közfoglaltatások	<ul style="list-style-type: none"> • A legtöbb szolgáltatás esetében a szükséges infrastruktúra megfelelő. • A közszolgáltatások széles köre elérhető a településen, kiépült és jól működő az intézményhálózat. • A településen megfelelő színvonalú oktatási szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére. • A településen kiterjedt a szociális szolgáltatások köre. • Az egészségügyi alapellátás teljes körűen biztosított, infrastrukturális feltételei megfelelőek. • Aktív kulturális, közösségi és sportélet jellemző a városban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő, egyes épületek energetikailag korszerűtlenek. • Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés). • A településen hiányoznak az egészségügyi alapellátáson túli szakellátási formák.

	Lehetőségek	Veszélyek
Gazdaság	<ul style="list-style-type: none"> Az M3 autópálya közelsége, a város elhelyezkedése (Debrecen-Nyíregyháza gazdasági tengely) növeli a térbeli helyzetből adódó előnyöket, javítja a város tökevonzó képességét. Befektetői érdeklődés növekedése a város iránt. Hazai és uniós pénzügyi források rendelkezésre állása a szükséges fejlesztések elvégzésére. Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erősödik A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik Erősödik a város logisztikai szerepköre K+F tevékenységek jelennek meg a primer, szekunder szektorokban A településen a foglalkoztatásra alkalmas, bevonható inaktív népesség aránya magas. Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek A helyi és bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedni fog Önkormányzati tulajdonú szociális szövetkezet helyi gazdaságban betöltött szerepe növekszik A társadalmi vállalkozások, szociális gazdaságok szerepe erősödik A város és térségének turisztikai szerepköre erősödik 	<ul style="list-style-type: none"> Csökkenő befektetői érdeklődés Magyarország és Kelet-Közép-Európa országai iránt. Élesedő verseny a térség városai között az uniós és a hazai fejlesztési forrásokért. Erősödnek a város hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak Tovább növekednek a különbségek Hajdúhadház és a térség fejlettebb városai között
Társadalom	<ul style="list-style-type: none"> A kvalifikált, fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet Betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt A helyi oktatás színvonala erősödik, a piaci igényeknek megfelelő középfokú képzések, átképzések szervezése A lakosság átlagos iskolázottsági szintje tovább javul. Az információs technológiák terjedésének felgyorsulása A település civil szervezetei megerősödnek, a város fejlődésének proaktív résztvevőivé válnak Közösségi házak létesítése, meglévő kulturális központ fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő minőségű munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás tovább erősödik Az inaktívak és a hátrányos helyzetű csoportok aránya további növekszik Társadalmi szegregációs folyamatok felerősödnek A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával a településen szociális válság alakul ki, kiéleződnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül. A közeli két megyeszékhely lakosság és munkaerő elszívó hatása erősödik A lakosság egészségügyi állapotának romlása Az alacsony státuszú és iskolázottságú lakosság arányának növekedése

Környezet és közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására és felhasználására iránti igény A város arculatához illeszkedő fejlesztések, építkezések valósulnak meg a településen. Sportlétesítmények fejlesztése, sportlehetőségek biztosítása a helyi lakosság számára A közlekedési infrastruktúrák fejlesztésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek 	<ul style="list-style-type: none"> Az ország energiafüggősége fokozódik Közműhálózat elöregedése Állami tulajdonban lévő utak és a vasút fejlesztésének elmaradása A további közlekedési fejlesztések elhúzódása miatt a település elérési mutatói nem javulnak A település belső területein növekszik a teher- és személygépkocsi-forgalom A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba Épületek degradációja, ingatlanok értékének csökkenése
Közszolgáltatások	<ul style="list-style-type: none"> A város központi, közigazgatási, közszolgáltatási és közösségszervező szerepének erősödése a térségben. A járásközpontok jogköre bővíthet, fejlesztési forrásai növekedhetnek A közszolgáltatások racionalizálása, fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek Tőkehiány, önerő hiánya miatt elmarad a közszolgáltatások fejlesztése Az önkormányzati bevételek csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani A város nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járásközponti szerepköréből adódó lehetőségeket Az egészségügyi ellátórendszer helyzetének romlása

A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Hajdúhadház településrészeinek kijelölése megegyezik a korábbi (2013-ban készült) IVS-ben meghatározott városrészekkel. A városrészek lehatárolásánál több szempont került figyelembe vételre. Alapvetően az egyes területek funkcionális szerepkörének vizsgálatát követően olyan homogénnek mondható városrészek kerültek meghatározásra, amelyek funkcionálisan, történeti háttérük tekintetében és a jövőbeli fejlődési lehetőségek alapján is összetartozó területrészekből épülnek fel. A városrészek hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város területét. Mindezek alapján 3 városrész került kijelölésre Hajdúhadházon:

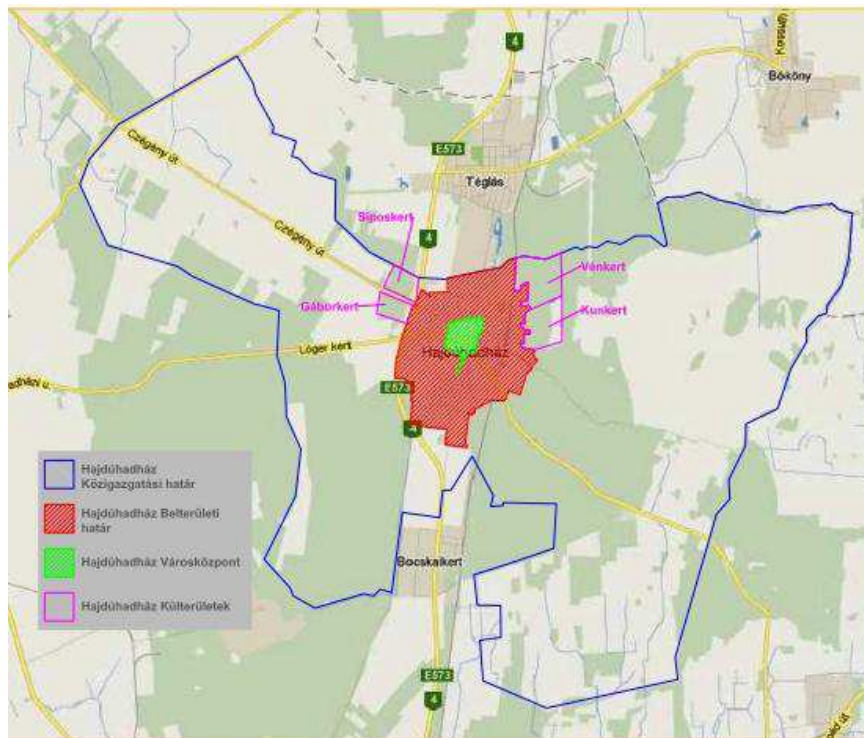
1. Városközpont
2. A városközponton kívüli belterületek
3. Külterületek

Hajdúhadház városrészeinek lehatárolása

Városrész	Lehatárolás
Városközpont	Vörösmarty utca (Tompa - Jókai között) - Arany János utca (Jókai - Dr Földi János utca között) - Rákóczi utca (Dr Földi János utca - Dobó utca között) - Dobó utca (Rákóczi - Hunyadi között) - Honvéd utca (Hunyadi - Petőfi között) - Petőfi utca (Honvéd - Béke között) - Béke utca páros oldal Petőfitől (12. számtól - 44 számig) - Béke utca páratlan oldal Vértanúk útjától Zrínyi utcáig - Kazinczy utca (Béke 33-tól - Zrínyi utcáig) - Zrínyi utca (Kazinczytól - Bercsényi utcáig) - Bercsényi utca (Lázártól - Kossuth utcáig) - Tompa utca (Kossuth utcától - Vörösmarty utcáig) által határolt terület
Városközponton kívüli belterületek	Hajdúhadház belterületének a városközpontban lehatárolt utcákon kívül eső része (Fényestelep egyéb belterület is)
Külterületek	Egyéb külterületek

Forrás: Hajdúhadház Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2013

1. térkép: Hajdúhadház városrészei

Forrás: Hajdúhadház Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2013

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2011. évi népszámlálási adataira, másrészt önkormányzati adatokra, információkra épült.

Hajdúhadház 12 588 fős lakónépességének közel 16,8%-a a Városközpontban, 82,3%-a a Városközponton kívüli területeken él. A lakások arányának megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a lakónépesség megoszlásához képest a lakások nagyobb aránya található a Városközpontban (21,2%). Az egy lakásra jutó lakónépesség száma a Városközpont városrészben a legalacsonyabb, itt átlagosan 2,35 fő

él egy lakásban, a 2,98 fős városi átlaggal szemben. A Városközponton kívüli területeken átlagosan 3,15 fő él egy lakásban, a külterületeken 2,41 fő.

A városrészek lakosságának korcsoportos megoszlása alapján több jellegzetesség is kirajzolódik:

- a fiatalok (0-14 évesek) aránya a Városközponton kívüli területeken a legmagasabb,
- az aktív korúak (15-59 évesek) aránya a Városközpontban meghaladja a városi átlagot, ugyanakkor a külterületeken élő alacsony számú lakosság körében a legmagasabb,
- a 60 éven felüliek aránya a Városközpontban a legmagasabb.

A városrészek egyes társadalmi, szociális mutatói között jelentős különbségek rajzolódhatnak ki: kedvező irányba a Városközpont (és egyes esetekben a külterületek) értékei emelkednek ki, míg a Városközponton kívüli területeket minden téren a városi átlagnál kedvezőtlenebb mutatók jellemzik.

A városrészek népességének társadalmi, szociális jellemzői a 2011. évi népszámlálás alapján (%)

Mutató megnevezése	Hajdúhadház összesen	Városközpont	Városközponton kívüli belterületek	Külterület
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	38,5	21,5	41,8	48,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	5,5	9,1	4,5	5,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	57,8	46,9	60,3	46,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munka-jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	28,8	14,2	31,7	36,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	39,9	49,5	37,6	52,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	49,2	45,9	50,0	61,2
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	52,9	42,6	56,4	16,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességben belül	63,5	58,4	64,8	40,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	27,9	18,1	30,3	27,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	14,4	9,1	15,5	18,2

Jelmagyarázat:

 A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban

 A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvező irányban

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok

A városrészek lakásállományán belül magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya, a városban átlagosan minden ötödik lakás ebbe a kategóriába sorolható. A város lakásállományának egyötöde található a Városközpontban. Ebben a városrészben a városi átlagnál kedvezőbb a lakások komfortfokozata, alacsonyabb a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül. A városrészek között itt a legalacsonyabb az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül. A Városközponton kívüli területek lakásállományát a városi átlagnál is kedvezőtlenebb mutatók jellemzik. A lakások komfortfokozata a külterületeken a legkedvezőtlenebb, itt a lakások több mint 70%-a alacsony komfortfokozatú.

A városrészek lakásállományának jellemzői a 2011. évi népszámlálás alapján (%)

Mutató megnevezése	Hajdúhadház összesen	Városközpont	Városközponton kívüli belterületek	Külterület
Lakónépesség	12588	2114	10363	111
Lakásállomány (db)	4217	898	3289	46
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	21,3	12,9	23,3	71,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	19,3	9,5	21,6	72,5
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	9,5	5,4	10,3	62,5

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok

Hajdúhadház városrészeinek funkciói

Városrészek / Funkciók	Városközpont	Városközponton kívüli belterületek	Külterületek
Ipari, logisztikai			
Kereskedelmi			
Zöldfelületi, környezeti			
Turisztikai, rekreációs			
Közlekedési, távközlési			
Közösségi			
Közigazgatási			
Humán szolgáltatási			
Lakó			
Városközponti			

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

Középtávú célok és azok összefüggései

Az európai parlament és a tanács 1303/2013/EU rendelete alapján az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégiához, illetve az egyes alapok Szerződéseken alapuló célkitűzéseikhez, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében az Európai Strukturális és Beruházási alapoknak a rendeletben meghatározott 11 tematikus célkitűzés megvalósulását kell támogatnia.

Az európai uniós támogatások várhatóan továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Hajdúhadház fejlődésében, Gazdasági Programjának megvalósításában.

Hosszú távra megfogalmazott átfogó célok:

- **Gazdagodó város:** a helyi gazdaság fejlesztése a gazdasági aktivitás növelése és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése érdekében.
- **Szolgáltató és szolidáris város:** a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi befogadás erősítésével.
- **Környezettudatos város:** környezetbarát, fenntartható és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.

A három átfogó cél a város legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokra adott válaszait jelöli ki. A „Gazdagodó város” átfogó cél Hajdúhadház gazdaságfejlesztési céljait kapcsolja össze a város foglalkoztatási, munkaerőpiaci és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos kérdéseivel. A „Szolgáltató és szolidáris város” átfogó cél a város társadalmi, szociális kérdéseire és a tartós leszakadással veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A „Környezettudatos város” átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására.

A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jelen fejezet célja a **középtávú stratégiai célok** részletes meghatározása. A város stratégiai céljainak kijelölése során a célok jellegét tekintve kétféle célt határozhatunk meg, amelyek a következők:

- **Városi szintű tematikus célok**
- **Városrészi szintű területi célok** területi jelleggel megfogalmazott célok. A célok Hajdúhadház 3 városrészére fogalmaznak meg fejlesztési irányokat. E célok a Településfejlesztési Konceptióban nem szerepeltek, így azok meghatározása jelen fejezet részét képezi.

Városi szintű középtávú tematikus célok

Az átfogó cél megvalósulásához az alábbi középtávú célok járulnak hozzá, amelyek tematikus bontásban kerülnek meghatározásra:

1. tematikus cél: A település gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, a helyi gazdaság versenyképességének javítása (T1)
2. tematikus cél: A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése (T2)
3. tematikus cél: A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése (T3)
4. tematikus cél: A helyi identitástudat erősítése, a városi közösségek fejlesztése (T4)

T1 – A település gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, a helyi gazdaság versenyképességének javítása

Hajdúhadház gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez az alapja a foglalkoztatási szint növelésének, valamint ez biztosítja a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, a megfelelő életszínvonal kialakítását. A település gazdasági potenciáljának növelése a Hajdúhadházi járás és a megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében az önkormányzatnak intenzív befektetés-ösztönzést kell folytatnia, javítania kell az újonnan betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit. Ilyen beavatkozások lehetnek pl.: az ipari területek

alpinfrastruktúrával való ellátása, megközelíthetőségének javítása, a munkaerő-piaci igényekre reagáló képzési, szakképzési környezet kialakítása.

A település gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a városközpontban tömörül. Az önkormányzatnak biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet, többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

A gazdasági potenciál szoros kapcsolatban áll a helyi munkaerőpiac keresletével és kínálatával. Az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének fejlesztése nélkül nem érhető el a helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése.

A belső erőforrásokra épülő, élőkommunikációs idegenforgalom nagymértékben hozzájárul a város versenyképességéhez, a városi gazdaság dinamizálásához és diverzifikálásához. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. Hajdúhadházon a turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez elsősorban a város idegenforgalmi vonzerejének növelése, a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése szükséges. A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Helyi kis- és középvállalkozók munkahely-megtartó képességének erősítése
- Üzleti infrastruktúra fejlesztése és bővítése, vállalkozás-inkubációs eszközök kialakítása
- Aktív befektetés-ösztönzési tevékenység és városmarketing
- A gazdaságilag aktív lakosság piaci igényeknek megfelelő képzése, átképzése, álláskereső elhelyezkedési esélyeinek növelése
- A város turisztikai potenciáljának növelése, a turizmus feltételrendszerének kialakítása

T2 – A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése

A település népességmegtartó erejének növeléséhez nagymértékben hozzájárul az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása. A város térszerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a rendezett, esztétikus városkép megteremtése. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része olyan fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos karaktere.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben lehetőleg elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő iparterületekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlszűfolttságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni. A városi fejlesztéseket a jelenlegi térszerkezet megtartásával, a beépített és beépítésre nem szánt területek arányának megtartásával kell megvalósítani.

A települési környezet fejlesztésének további célja az épületállomány megújítása, valamint a települési infrastruktúra korszerűsítése, hiányzó elemeinek kiépítése. Az épített környezetet érintő beruházások esetében a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez (esetlegesen az épület funkcióváltásához), bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a közszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

A lakosság komfortérzetét növeli a közlekedési és közmű-infrastruktúra karbantartása, továbbfejlesztése is. A továbbiakban nagy figyelmet kell fordítani a még hiányos területek fejlesztésére, illetve a leromlott

műszaki állapotú infrastruktúra megújítására egyaránt. A közlekedési feltételek javításában a legjelentősebb a külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése, amely Hajdúhadház esetében a szomszédos településekkel való közlekedési kapcsolatok fejlesztését jelenti.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elterjesztésére irányul. A belvárosban kiemelt figyelmet kell fordítani a parkolási kapacitások bővítésére, különösen a nagy forgalmú intézmények és kereskedelmi egységek esetében. A környezetterhelés csökkentése miatt a város kiemelt feladatként kezeli a bel- és külterületi kerékpárút-hálózat bővítését és folyamatos karbantartását.

Az élhető települési környezet kialakításának egyik lényeges eleme a városi identitást meghatározó karakteres városképi elemek, a városi közterek és zöldterületek fejlesztése. A város rekreációs, szabadidős felületeinek fejlesztése a település népességmegtartó erejének növeléséhez is hozzájárul. A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A Városközpont rehabilitációja
- Rekreációs területek, közösségi terek kialakítása, a városi zöldfelületi rendszer fejlesztése
- A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése
- A város belső- és külső közlekedési rendszerének fenntartható fejlesztése
- Közműhálózat infrastrukturális fejlesztése

T3 – A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése

A település népességmegtartó erejének növeléséhez a települési környezet és infrastruktúra fejlesztések mellett nagymértékben hozzájárulnak a település (köz)szolgáltatásainak fejlesztése is. A fejlesztések megvalósítása egyrészt a szolgáltatások biztosítását, másrészt a meglévő szolgáltatások színvonalának növelését jelentik.

Hajdúhadház közszolgáltatásai többségében jól kiépítettek, a városban a legfontosabb alapszolgáltatások elérhetőek. Ugyanakkor a város egyik kiemelt célja, hogy a térség egyik szolgáltató központjává váljon, ezért a település szolgáltatásainak további fejlesztése a város jövőbeli feladatainak lényeges eleme lesz.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A Városközpont szolgáltató szerepének megerősítése
- A városi közszolgáltatások fejlesztése, új szolgáltatások kialakítása
- A városi közszolgáltatások hatékonyságának növelése
- IKT használata a városi szolgáltatások korszerűsítésében

T4 – A helyi identitástudat erősítése, a városi közösségek fejlesztése

A vonzó, élhető település kialakításának az infrastrukturális fejlesztések mellett feltétele a közösségfejlesztés, a helyi identitást erősítő társadalmi projektek, beruházások megvalósítása is. A városi

közösségfejlesztés fontos eleme a közösségi terek, szabadidős, rekreációs zöldfelületek infrastrukturális kiépítése, valamint a területek funkciókkal, programokkal való megtöltése.

Hajdúhadház közösségfejlesztésének egyik meghatározó eleme a városi sportélet fejlesztése, erősítése. A város az elkövetkező időszakban is nagy hangsúlyt kíván fordítani a sportolási lehetőségek fejlesztésére.

A közösségfejlesztés kiemelt szerepet kap a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok többségi társadalomba történő integrálása során. A hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és életminőségének emelését célozza meg az Antiszegregációs Program (5. fejezet), ami jóllehet elsősorban az érintett szegregátumokra vonatkozik, de természetesen ezek az intézkedések kiterjeszthetők és kiterjesztendők a város más részein élő hátrányos helyzetű lakosokra is.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A város közösségi tereinek fejlesztése
- Helyi identitást erősítő programok, rendezvények szervezése
- A városi sportélet erősítése
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációját segítő programok megvalósítása

Városrészi szintű területi célok

A legtöbb esetben 2-3 éves időtávra szóló városrészi szintű területi célok meghatározása az egyes városrészek átfogó helyzetfeltárása, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján történt meg. A városrészi területi fejlesztési célok a település integrált akcióterületi fejlesztéseihez nyújtanak igazodási pontot. Közvetve választ adnak olyan kérdésekre, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai. A folyamat során kirajzolódottak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre, esetlegesen visszafejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

A városrészi célok a következők:

1. városrészi cél: A Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése (V1)
2. városrészi cél: A Városközpont vonzerejének fejlesztése, a városközpont zöldfelületeinek növelése, azok funkcionális fejlesztése (V2)
3. városrészi cél: A Városközponton kívüli belterületek városrész ipari területeinek fejlesztése (V3)
4. városrészi cél: A Városközponton kívüli belterületek városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében (V4)
5. városrészi cél: A Városközponton kívüli belterületek városrész szegregált társadalmi csoportjainak közösségfejlesztése (V5)
6. városrészi cél: A Külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése (V6)
7. városrészi cél: A Külterületek ökoturisztikai szolgáltatásainak fejlesztése, a városrész természet közeli területeinek fejlesztése (V7)

V1 – A Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése

A városrész Hajdúhadház központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a város járásközponti szerepéből adódóan elvárhatóak. A fejlesztések célja Hajdúhadház Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi szolgáltatások fejlesztése által Hajdúhadház térségi szerepkörének növelése. A fejlesztések megvalósulásával, az egyes szolgáltatások gyors és kényelmes elérhetőségének biztosításával a város a modern kisvárosi életformának megfelelő helyszínéül szolgálhat, valamint közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödik. A megvalósuló beruházások eredményeképpen nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

V2 – A Városközpont vonzerejének fejlesztése, a városközpont zöldfelületeinek növelése, azok funkcionális fejlesztése

A város vonzerejének fejlesztéséhez elengedhetetlen a Városközpont egységes arculatának kialakítása, valamint a városi zöldfelületek arányának növelése, a növényállomány esztétikai színvonalának növelése. A városkép arculatának fejlesztése során ki kell hangsúlyozni a város nevezetes, jellegzetes épületeit, a város történelmi szerkezetét, a csillagerőd palánkrendszerét pedig zöldfelületi fejlesztésekkel kell kiemelni. Továbbá a városi zöldfelületek növelése a városi életminőség javításának egyik meghatározó eleme.

V3 – A Városközponton kívüli belterületek városrész ipari területeinek fejlesztése

A városrész területi célja a város gazdasági szerepének erősítése a városrész iparterületeinek fejlesztésén keresztül. A beavatkozások ebben a városrészben a befektetés-ösztönzésre, az ipari területek infrastrukturális fejlesztésére, a területek megközelíthetőségének biztosítására koncentrálnak. A kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére irányulnak. Mindezt intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni. Az ipari, gazdasági szerep erősítése nem történhet meg megfelelően képzett munkaerő hiányában, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol (nemcsak) az ipari területek fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási programok (pl. paktum) sem csak az városrészhez kapcsolódnak, de ugyanúgy hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

V4 – A Városközponton kívüli belterületek városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A városrészben lakik Hajdúhadház lakosságának több mint 80%-a. A városrészi területi cél éppen ezért a városrész települési-, lakókörnyezetének fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. A cél a városrész által nyújtott életminőség folyamatos emelése egyfelől a települési infrastruktúra fejlesztésével, másfelől a helyi lakosok számára nyújtott szolgáltatások körének bővítésével (pl. közparkok, játszóterek kialakítása), minőségének emelésével, illetve a szolgáltatások elérhetőségének biztosításával (elsősorban a kereskedelmi funkciók erősödése prognosztizálható). Mindennek köszönhetően javul a települési

környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

V5 – A Városközponton kívüli belterületek városrész szegregált társadalmi csoportjainak közösségfejlesztése

A városrészben található a város összes szegregátuma, ezért a városrész kiemelt fejlesztési célja, hogy a szegregált területek társadalmi csoportjai folyamatosan integrálódjanak a többségi társadalomba. A városrészben megvalósuló fizikai infrastrukturális fejlesztések megvalósulása mellett a lakosság társadalmi integrációjához szükséges a hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Mindez a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerekhez való hozzáférés biztosításával segíthető elő. A fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet a városban szociális városrehabilitációs programok végrehajtása.

V6 – A Külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése

A Külterületi városrész megközelíthetőségét és infrastrukturális ellátottságának fejlesztését szolgáló intézkedés a külterületi lakosság életkörülményeinek javítása szempontjából a város egyik kiemelt célja. Az elsődleges fejlesztési cél mellett a külterületeken megvalósuló közlekedésfejlesztések közvetve a város belterületeinek elérhetőségét is kényelmesebbé, környezetbarátabbá és biztonságosabbá teszik.

V7 – A Külterületek ökoturisztikai szolgáltatásainak fejlesztése, a városrész természet közeli területeinek fejlesztése

A városrészre megfogalmazott cél a város gazdaságának diverzifikálását, valamint a Külterületi városrész (különösen a város Liget-legelő, valamint Fényestelep övező területeinek) koordinált fejlesztését szolgálja a térség turisztikai arculatának erősítése által. A városrész a természeti adottságai miatt (Natura 2000 terület, a városrész erdőszűlése kimagasló) rekreációs fejlesztésekre alkalmas terület, így a fejlesztés megvalósulása által a városrész jobban kapcsolódhat a helyi lakosság hétköznapi életébe.

A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések hozzájárulnak a város középtávú tematikus céljainak teljesüléséhez. A területi és tematikus célok együttesen segítik elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus és területi célok közötti összefüggéseket.

Hajdúhadház gazdasági programjának célrendszere

Jövőkép	<p>Hajdúhadház Hajdú-Bihar megye egyik erősödő gazdasági alapokon álló, kultúráját és hagyományait ápoló, szolidáris kisvárosa. A település megfelelő feltételeket biztosít a jelenleg is működő, valamint az új, jövőben betelepülni kívánó vállalkozásoknak, biztosítva ezáltal a térség lakosságának foglalkoztatását. Gazdaságának fejlődése a fenntarthatóság elvét követve, a természeti és épített értékek megőrzése és fejlesztése mellett valósul meg. A város lakói és a településre látogató vendégek számára megfelelő színvonalú szolgáltatásokat nyújt. A település lakosságának életminősége folyamatosan javul, a társadalmi különbségek csökkennek.</p>			
Átfogó cél	<p>Gazdagodó város: a helyi gazdaság fejlesztése a gazdasági aktivitás növelése és az értékteremtő foglalkoztatás bővítése érdekében</p>	<p>Szolgáltató és szolidáris város: a lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások biztosításával és a társadalmi befogadás erősítésével</p>	<p>Környezettudatos város: környezetbarát, fenntartható és energiahatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.</p>	
Tematikus célok	<p>T1. A település gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, a helyi gazdaság versenyképességének javítása</p>	<p>T2. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése</p>	<p>T3. A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése</p>	<p>T4. A helyi identitástudat erősítése, a városi közösségek fejlesztése</p>
Városrészi célok	<p>V1. A Városközpont központi funkcióinak erősítése, a városi közszolgáltatások fenntartható fejlesztése</p>	<p>V2. A Városközpont vonzerejének fejlesztése, a városközpont zöldfelületeinek növelése, azok funkcionális fejlesztése</p>	<p>V3. A Városközponton kívüli belterületek városrész ipari területeinek fejlesztése</p>	<p>V4. A Városközponton kívüli belterületek városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében</p>
	<p>V5. A Városközponton kívüli belterületek városrész szegregált társadalmi csoportjainak közösségfejlesztése</p>	<p>V6. A Külterületek megközelíthetőségének és infrastrukturális ellátottságának fejlesztése</p>	<p>V7. A Külterületek ökoturisztikai szolgáltatásainak fejlesztése, a városrész természet közeli területeinek fejlesztése</p>	

Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

- *Kulcsprojektek:* A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- *Hálózatos projektek:* A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- *Egyéb projektek:* a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az kitételrel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

Kulcsprojektek

- **A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése:** a vasútállomás a városközponttól keletre, a város keleti periferiája mellett helyezkedik el. Az állomás és a vasút menti területek állapota rendezetlen. A fejlesztések hangsúlyos elemét elsősorban a vasútállomás épületének és környezetének felújítása, a vasút melletti területek rehabilitációja jelentené. A fejlesztés keretében valósulna meg a vasút településszerkezetben betöltött erőteljes elválasztó hatásának oldása a vasúti kereszteződéseknel közlekedésbiztonsági beruházások megvalósulásával (vasúti kereszteződésekben fénysorompók kiépítésével, vasútállomásnál a Veszprémy tér és Epres út közötti gyalogos és kerékpáros közlekedési kapcsolatok aluljárós kiépítésével). A vasútállomás infrastrukturális fejlesztése mellett érdemes megvizsgálni a közösségi és kerékpáros közlekedési módok összekapcsolásának lehetőségeit a projektfejlesztés további szakaszaiban (helyközi buszjáratok útvonalának módosítása, kerékpárút hálózat fejlesztése a vasútállomás elérhetőségének biztosítása érdekében, őrzött kerékpártároló kialakítása).
- **Önkormányzati tulajdonú hűtőház építése és üzemeltetése:** a beruházás keretében az önkormányzat a helyi gazdaságfejlesztéshez hozzájárulva kíván egy hűtőházat építeni, ami a településen termelt zöldség és gyümölcs közösségi szintű tárolását és feldolgozását biztosítaná. A termékek feldolgozását és tárolását lehetővé tévő beruházás a helyi termékek hozzáadott értékét növelné, azok felvásárlási idejét hosszabbítaná meg. A beruházással közvetve a helyi vállalkozók, termelők egyéni költségei, a helyi gazdálkodók piaci folyamatokkal szembeni függősége csökkenne.
- **4902 közút 0+250 szelvényében kanyarodó forgalmi sáv forgalmi csomópont kialakítása:** a város egyik kijelölt, fejlesztendő ipari területének megközelíthetőségének érdekében az 4902 közút 0+250 szelvényében kanyarodó forgalmi sáv forgalmi csomópont kialakítása szükséges. A forgalmi csomópont kialakítása biztosítja az ipari terület biztonságos és gyors megközelíthetőségét.
- **Hadházi Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése:** a munkaerő-piaci folyamatok esetében a város elsődleges kihívása az új munkahelyek létrehozása, a munkaerő-piaci kereslet és kínálat összehangolása. A foglalkoztatási paktumban résztvevő térségi gazdasági szereplők, önkormányzatok, valamint oktatási és képzési intézmények az alábbi feladatokat végzik el a projekt keretében:
 - foglalkoztatási stratégia kidolgozása és megvalósítása,
 - HR klub működtetése, közös honlap létrehozása,
 - szolgáltatás fejlesztés kkv-k számára a foglalkoztatás ösztönző fejlesztések érdekében,

- városban és a térségben működő munkahelyek ismertségének javítása a különböző iskolaoktatási szinteken,

Hálózatos projektek

- **A város elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések:** A beavatkozás célja a Hajdúhadházon, a térség egyéb városaiban dolgozó lakosság biztonságos és kényelmes munkába járásának biztosítása, a munkavállalói mobilitás feltételeinek megteremtése. A fejlesztés keretében az alábbi útvonalak felújítására kerülne sor:
 - Hajdúhadház és Hajdúsámson közötti út felújítása kerékpársáv kiépítésével
 - Hajdúhadház és Hajdúvid közötti út felújítása kerékpársáv kiépítésével
 - Hajdúhadház és Hajdúböszörmény közötti út felújítása kerékpársáv kiépítésével
- **A fenntartható városi közlekedés feltételeinek megteremtése:** a fejlesztés keretében a város belterületi útjainak korszerűsítése valósulna meg, a fejlesztéseket a csapadékvíz-hálózat fejlesztésekkel összehangoltan szükséges elvégezni. A fejlesztés keretében az alábbi útvonalak felújítására kerülne sor:
 - Arany János u. Rákóczi u rehabilitációja (49301 jelű országos közút 0+000 – 1+955 km szelvények közötti útszakasz)
 - dr. Földi János u rehabilitációja (49105 jelű országos közút 0+000 – 0+310 km szelvények közötti útszakasz)
 - Bocskai tér, Hunyadi u. Ligeti u. rehabilitációja (49101 jelű országos közút 0+000 – 5+282 km szelvények közötti útszakasz)
 - Belterületi úthálózat fejlesztése: a város kiépítetlen belterületi útjainak szilárd burkolattal történő ellátása, portalanítása
- **Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése:** a város települési környezetének fejlesztése során kiemelt feladatként kell kezelni a városi környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések keretében megvalósítandó belterületi csapadékvíz-elvezetéshez kapcsolódó beruházásokat. A fejlesztéseket a városi útfejlesztésekkel összhangban szükséges megvalósítani.
- **Városi zöldfelületek fejlesztése:** az esztétikus városkép megteremtésének fontos eleme a város közterületeinek karbantartása, a város zöldfelületi rendszerének fejlesztése. A városban a zöldfelületek aránya ugyan megfelelő, azonban a rendezett közterületek, közparkok egy főre jutó nagysága jóval a megyei átlag alatt van, továbbá a zöldfelületek növényzete szegényes, elhanyagolt. A városi zöldfelületi rendszerének fejlesztése során kiemelten kell kezelni a csillagterek, valamint a város történelem során kialakult utcaszerkezetének (régii palánkrendszer követő nyomvonalú utcák) zöldfelületi fejlesztését.
- **Önkormányzati tulajdonú intézmények szolgáltatásinak fejlesztése, az épületek energetikai korszerűsítése:** a város szolgáltató funkciójának megerősítéséhez nélkülözhetetlen a meglévő szolgáltatások színvonalának javítása. A fejlesztések egyaránt érintik a város nevelési-oktatási, szociális és egészségügyi intézményeit. Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében pedig további energiahatékonysági fejlesztések (nyílászárócseré, külső szigetelés, fűtőkorszerűsítés) megvalósítása szükséges. A beavatkozások a következő épületeket érintik:
 - Aranykapu Óvoda – az óvoda épületének külső (szigetelés, nyílászárócseré) és belső felújítása, akadálymentesítése, fűtőkorszerűsítés megvalósítása, a belső felszerelések és az udvari játékok fejlesztése

- Szivárvány Óvoda – az óvoda épületének külső (nyílászárócsere) és belső felújítása, akadálymentesítése, a belső felszerelések és az udvari játékok fejlesztése
- Dr. Földi János Kéttannyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény – az intézmény Zöldépületének kiváltása, konyha és étkező fejlesztése, az intézmény energetikai korszerűsítése (hőszigetelés, nyílászárócsere, fűtés korszerűsítése), napelemes rendszer kiépítése
- Szilágyi Dániel Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola, Szakiskola – az intézmény épületének korszerűsítése (nyílászárócsere, akadálymentesítés, kerítés kialakítás), tornaterem kialakítása, az iskola informatikai rendszerének fejlesztése
- Szociális Gondozási Központ – a beruházás keretében a két telephelyen működő Gondozási Központ Kossuth utcai telephelyén a szolgáltatás színvonalának javítását szolgáló eszközfejlesztés, a Központ Kazinczy utcai telephelyén a szolgáltatás helyszínéül szolgáló épület korszerűsítése (világításkorszerűsítés, akadálymentesítés) valósulna meg.
- Egészségügyi ellátás fejlesztése – a beruházás keretében a háziorvosi ellátás infrastruktúrájának bővítése valósulna meg 2 új rendelő építésével (A beruházás zöldmezős beruházásként, vagy épületbővítéssel, szint ráépítéssel valósulna meg.)
- Polgármesteri Hivatal – a hivatalt érintő fejlesztéseket a Városközponti akcióterület leírásánál ismertettük
- **Közvilágítás korszerűsítése:** a közvilágítás korszerűsítése a városban folyamatos, ugyanakkor a településen vannak olyan területek, ahol a közművilágítás fejlesztése még nem valósult meg. A beavatkozás megvalósítása során a közművilágítás korszerűsítését (energiatakarékos izzók használata) is kiemelt célként kívánja a város kezelni. A fejlesztés megvalósításával mérsékelhetőek a városüzemeltetési kiadások, valamint növelhető a város energiahatékonysága. (A projekt hálózatos projektként kezelendő, ugyanakkor finanszírozása városrehabilitációs projektek részeként valósulhat meg a TOP-ból)

Egyéb projektek

- **Új Idősek Otthona építése:** a város a szociális törvényben meghatározott feladat-ellátási körrel egy minimum 50 fő befogadására alkalmas idősek otthonát kíván létrehozni, amelynek kivitelezése és üzemeltetése is magántőke bevonásával (civil, non-profit szervezet, egyház) tervezett
- **Szakképző Központ kialakítása:** a városban működő szakiskola képzéseinek fejlesztése mellett az önkormányzat támogatja egy új, legalább 150 fő képzésére alkalmas szakképző központ létrehozását. A helyi szakképző intézettel közösen szükséges új szakok beindítása, amelyek igazodnak a helyi vállalkozások elvárásaihoz és versenyképes, használható szakképesítést nyújtanak. A Központban az alábbi területeken valósulnának meg képzési programok: ügyvitel, építőipar, egyéb felnőttképzési, átképzési programok
- **Hadházi Ízek Tárháza:** helyi, kistermelői termékeket bemutató és értékesítő önkormányzati bolt és kávézó fejlesztése, konyha kialakítása
- **Mezőgazdasági utak fejlesztése:** a fejlesztés célja a mezőgazdasági területek megközelíthetőségének biztosítása új mezőgazdasági bekötő- és feltáró út létesítésével. A fejlesztés keretében két út korszerűsítése valósulna meg: Szárkút -0249-02332 hrsz. út, Pallagi dűlő 061. hrsz. út
- **Mezőgazdasági termelés és feldolgozás eszközparkjának fejlesztése:** a beruházás keretében az önkormányzat által művelt földterületek hasznosításához szükséges gépek, berendezések beszerzésére kerül sor
- **Fedett piac korszerűsítése:** a helyi agrárszektor értékesítési lehetőségeinek növelése érdekében indokolt a helyi termelői piac megújítása. A beruházás keretében sor kerül a piac tetőszerkezetének

cseréjére, a piac területének szilárd burkolattal való ellátására, valamint a piac kiszolgáló létesítményeinek korszerűsítésére.

- **Helyi termékek piacának fejlesztése:** az önkormányzat a helyi termékek városi szintű marketingstratégiájának kidolgozásával és megvalósításával közvetve segíteni tudja a helyi mezőgazdasági termelőket, gazdálkodókat. A fejlesztés célja a Hadháztáji márkanev fejlesztése, népszerűsítése által a helyi termékek piacának növelése.
- **Szociális Szövetkezet tevékenységeinek fejlesztése:** a városi önkormányzat tulajdonában lévő szociális szövetkezet gazdasági tevékenységének kiterjesztése, a szövetkezethez való alacsony csatlakozási hajlandóság növelése
- **Városgondnokság új műszaki telephelyének kialakítása:** a beruházás keretében raktározáshoz szükséges épületek, műhely kialakítása, eszközpark fejlesztése, vagyonsbiztonság növelését szolgáló fejlesztések valósulnának meg
- **11908/12 saját használatú út, 11908/54 kivett közút építése és az ahhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés kialakítása:** a beruházás keretében két útszakasz építése, az ahhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés kialakítása valósul meg. A két útszakasz fejlesztésére a munkaerő mobilitás növelése céljából van szükség.
- **A helyi identitás erősítése:** a város népességmegtartó erejét növeli, ha a lakosság erős települési identitással rendelkezik – ehhez a különböző helyi közösségfejlesztési, szemléletformáló, hagyományalapú programok rendezése, valamint szabadidős, sportesemények szervezése nagymértékben hozzájárulhatnak.

A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Hajdúhadház tervezett fejlesztései kapcsolódnak egymáshoz, erősítve egymásra gyakorolt pozitív hatásukat. A projekttypusok közötti átfedés (pl. egy meghatározott akcióterületen megvalósuló kulcsprojekt, vagy egy hálózatos projekt akcióterületen megvalósuló elemei) kifejezetten pozitív szinergiákat eredményezhet.

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze. (Amennyiben egy fejlesztés több célhoz is kapcsolódik, abban az esetben minden érintett célnál megjelenítésre került a projekt.)

A középtávú városi célok és a projekt típusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. A település gazdasági infrastruktúrájának fejlesztése, a helyi gazdaság versenyképességének javítása	Önkormányzati tulajdonú hűtőház építése és üzemeltetése 4902 közút 0+250 szelvényében kanyarodó forgalmi sáv forgalmi csomópont kialakítása Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság létrehozása és működtetése Hadházi Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése		Turisztikai akcióterület	Szakképző Központ kialakítása Helyi Népi Értékeket megőrző Tájház kialakítása Mezőgazdasági termelés és feldolgozás eszközparkjának fejlesztése
T2. A települési környezet és infrastruktúra fejlesztése	A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése	A város elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések A fenntartható városi közlekedés feltételeinek megteremtése: Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése Városi zöldfelületek fejlesztése Önkormányzati tulajdonú intézmények szolgáltatásinak fejlesztése, az épületek energetikai korszerűsítése Közvilágítás korszerűsítése	Városközpont akcióterület „Keleti” szociális városrehabilitációs akcióterület „Déli” szociális városrehabilitációs akcióterület	
T3. A városi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének fejlesztése	A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése	Önkormányzati tulajdonú intézmények szolgáltatásinak fejlesztése, az épületek energetikai korszerűsítése	Városközpont akcióterület „Keleti” szociális városrehabilitációs akcióterület „Déli” szociális városrehabilitációs akcióterület	Szakképző Központ kialakítása Új Idősek Otthona építése
T4. A helyi identitástudat erősítése, a városi közösségek fejlesztése			„Keleti” szociális városrehabilitációs akcióterület „Déli” szociális városrehabilitációs akcióterület	Hadházi Ízek Tárháza

A fejlesztések ütemezése

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
 - az akcióterületi fejlesztések időszerűsége,
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
 - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
 - az akcióterületi fejlesztések hatása a város egészére,
 - az akcióterület jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
 - az akcióterületi fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a projektek esetleges egymásra épüléséből és a projektek előkészítésének időigényéből adódó kényszerek,
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
 - a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
 - a bevonható magánforrások mértéke,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2020

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Akcióterületi projektek						
Városközpont akcióterület						
„Keleti” szociális városrehabilitációs akcióterület						
„Déli” szociális városrehabilitációs akcióterület						
Turisztikai akcióterület						
Kulcsprojektek						
A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése						
Önkormányzati tulajdonú hűtőház építése és üzemeltetése						
4902 közút 0+250 szelvényében kanyarodó forgalmi sáv forgalmi csomópont kialakítása						
Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság létrehozása és működtetése						

Hadházi Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése						
Hálózatos projektek						
A város elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések						
A fenntartható városi közlekedés feltételeinek megteremtése:						
Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése						
Városi zöldfelületek fejlesztése						
Humán közszolgáltatások fejlesztése						
Önkormányzati tulajdonú intézmények energetikai korszerűsítése						
Közvilágítás korszerűsítése						
Egyéb projektek						
Aranykapu Óvoda fejlesztése						
Szivárvány Óvoda fejlesztése						
Dr. Földi János Kéttannyelvű Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény fejlesztése, megújuló energia használatának növelése						
Szilágyi Dániel Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola, Szakiskola fejlesztése						
Szakképző Központ kialakítása						
Szociális Gondozási Központ fejlesztése						
Új Idősek Otthona építése						
Orvosi ellátás fejlesztése						
Helyi Ízek Tárháza kialakítása						
Mezőgazdasági utak fejlesztése						
Mezőgazdasági termelés és feldolgozás eszközparkjának fejlesztése						
Fedett piac korszerűsítése						
Helyi termékek piacának megteremtése						
Szociális Szövetkezet tevékenységeinek fejlesztése						
Városgondnokság új műszaki telephelyének kialakítása						
A helyi identitás erősítése						
11908/12 saját használatú út és 11908/54 kivett közút építése és az ahhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés kialakítása						

A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. A város a beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok, ezen belül különösen a járasszékhelyek számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Hajdú-Bihar megyében rendelkezésre álló keret 49,62 milliárd forint (Debrecen Megyei Jogú Város forrásai nélkül)¹.

A megye szereplői részére TOP intézkedésként az alábbi indikatív forráskeretek ismertek:

Hajdú-Bihar megye TOP forráskerete terhére tervezett intézkedéskénti forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció (milliárd Ft)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	7,105
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	3,432
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	4,176
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,830
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	9,181
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	4,677
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	7,810
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,336
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,062
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,440
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,117
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,536
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	0,919

Forrás: Hajdú-Bihar Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 (2015.05.08.)

A 2014-2020 közötti fejlesztési időszak alatt az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi fejlesztési programok forrásai állnak rendelkezésre a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program forrásain felül:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a

¹ 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.

- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)** alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország)
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT)
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap)

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek **finanszírozás forrása szerinti összefoglalását** a következő táblázat mutatja be.

A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
Városközpont akcióterület	500	TOP 2.1 – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés GINOP 3.3 Digitális közösségi hozzáférés erősítése KEHOP 5.2 Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
„Keleti” szociális városrehabilitációs akcióterület	210	TOP 4.3 – Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2 – A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok EFOP 1.3 Társadalmi együttélés erősítése EFOP 1.5 Területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok emberi erőforrást célzó beavatkozásai
„Déli” szociális városrehabilitációs akcióterület	180	TOP 4.3 – Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2 – A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok EFOP 1.3 Társadalmi együttélés erősítése EFOP 1.5 Területi hátrányok felszámolását szolgáló komplex programok emberi erőforrást célzó beavatkozásai
Turisztikai akcióterület	120	TOP 1.2 – Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés GINOP 7 Turizmus
Kulcsprojektek		
A vasútállomás és a vasút melletti területek integrált fejlesztése	-	TOP 2.1 – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 3.1 – Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Önkormányzati tulajdonú hűtőház építése és üzemeltetése	200	TOP 1.1 – Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
4902 közút 0+250 szelvényében kanyarodó forgalmi sávos forgalmi csomópont kialakítása	120	TOP 1.1 – Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság létrehozása és működtetése	50	EFOP 1.1 A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése EFOP 1.11 Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel
Hadházi Foglalkoztatási Paktum kialakítása és működtetése	5	TOP 5.1 – Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
Hálózatos projektek		
A város elérhetőségét javító közlekedési fejlesztések	6000	TOP 1.3 – A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
A fenntartható városi közlekedés feltételeinek megteremtése:	1995	TOP 3.1 – Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
Belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése	-	TOP 2.1 – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Városi zöldfelületek fejlesztése	300	TOP 2.1 – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Önkormányzati tulajdonú intézmények szolgáltatásainak fejlesztése, az épületek energetikai korszerűsítése	855	TOP 1.4 – A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével TOP 3.2 – Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése EFOP 1.9 A minőségi feladatellátást támogató eszközök és alkalmazások fejlesztése, illetve a korai intervenció megerősítése EFOP 3.1 A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a köznevelés hátránykompenzációs képességének növelése EFOP 4.1 A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló

		infrastrukturális fejlesztések KEHOP 5.3. Távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése, illetve megújuló alapra helyezése
Közvilágítás korszerűsítése	1500	TOP 2.1 – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Egyéb projektek		
Szakképző Központ kialakítása	50	EFOP 3.7 Az emberi erőforrás fejlesztése az egész életen át tartó tanulás eszközeivel EFOP 3.8 A humán közszolgáltatásokban dolgozók szak-, át- és továbbképzése EFOP 4.1 A köznevelést és a nem formális képzést szolgáló infrastrukturális fejlesztések GINOP 6.1 Az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés javítása GINOP 6.2 Szakképzés és felnőttképzés fejlesztése, A szakképzés és felnőttképzés minőségének javítása GINOP 6.5. Oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása
Új Idősek Otthona építése	600	EFOP 2.2 A társadalmi együttműködést szolgáló intézmények és szolgáltatások fejlesztése, bentlakásos intézmények kiváltása, új kapacitások létesítése
Hadházi Ízek Tárháza	90	TOP 2.1 – Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Mezőgazdasági utak fejlesztése	120	Vidékfejlesztési Program
Mezőgazdasági termelés és feldolgozás eszközparkjának fejlesztése	30	Vidékfejlesztési Program
Fedett piac korszerűsítése	100	TOP 1.1 – Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
Helyi termékek piacának megteremtése	20	TOP 5.1 – Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
Szociális Szövetkezet tevékenységeinek fejlesztése	30	EFOP 1.11 Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel
Városgondnokság új műszaki telephelyének kialakítása	40	saját forrás
A helyi identitás erősítése	10	TOP 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
11908/12 saját használatú út és 11908/54 kivett közút építése és az ahhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés kialakítása	110	TOP 1.3 – A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés

A megvalósítás eszközei és nyomon követése

A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A program céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

A stratégia sikeres megvalósításához tehát elengedhetetlen az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Különösen fontos továbbá az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett. A befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkedvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából **funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása**. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhető mások számára érték, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét pusztá javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat céljai és feladatai megvalósításához alkalmazható eszközöknek kell tekintenie. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén lehetséges átgondolt PPP konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

Tervalku

A város céljaihoz hozzájáruló magánberuházások esetében a felek érdekeit figyelembe véve jönnek létre az ingatlanhasznosításra vonatkozó megállapodások. A jövőben a tervalku eszközt elsősorban az ipari területi cégtelepítések, a Városcsoporthoz tartozó beavatkozások, a turisztikai jellegű magánberuházások esetében indokolt alkalmazni.

Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység nagyban támogathatja a városfejlesztési stratégia céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A városfejlesztési stratégia céljainak kijelölésével párhuzamosan be kell azonosítani a fejlesztések potenciális érintettjeit, megkülönböztetve a haszonélvezőket és potenciális kárvallottakat. Az érintettek közül az alábbi célcsoportokra kell intenzív városmarketing-akciókat irányozni:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek (befektetés-ösztönzés),
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek (intenzív partnerség),
- turistaként a városba látogatók (turisztikai PR és marketing),
- a város és a környező települések lakossága (identitásképző és -erősítő akciók).

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Hajdúhadház (el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített marketing-kommunikációs stratégia mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

A marketing alapvető feladat a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális odalátogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának – e rendezvényeket tudatosan használni is kell a városmarketing céljaihoz. Az idegenforgalom fejlődése a vendéglátásból származó bevételeken felül azért is fontos a városnak, mert a turisztikai attrakciók és a kiegészítő szolgáltatások és kulturális események a város lakóinak életminőségét is javítja.

Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerőpiaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatási paktum kialakítása vagy a foglalkoztatást segítő kiegészítő programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt. Az érintett projektek részleteit a 4.3 fejezet tartalmazza.